

Onderwerp : Persoonlijke ondersteuning in de Wmo

B&W vergadering : 31 maart 2009

Dienst / afdeling : SE.MOD.ZW

Aan de gemeenteraad,

Met de notitie "Persoonlijke Ondersteuning in de Helmondse Wmo. Van individuele zorgvoorzieningen naar collectieve welzijnsvoorzieningen" informeren wij u over een aantal actuele ontwikkelingen in en met betrekking tot de Wmo en de daaruit voortvloeiende uitdaging en schetsen wij vervolgens een toekomstbeeld van een doorontwikkeling van de huidige gemeentelijke voorziening Huishoudelijke Verzorging naar "persoonlijke ondersteuning". Door deze persoonlijke ondersteuning kunnen Helmondse burgers met beperkingen ook in de toekomst blijven rekenen op kwalitatief hoogwaardige Wmo hulp - en ondersteuning. Deze doorontwikkeling vindt plaats binnen de kaders van het vastgestelde Wmo Beleidsplan 2008-2011. De manier waarop de persoonlijke ondersteuning in de bijgevoegde notitie wordt vormgegeven, sluit optimaal aan bij de Wmo-visie van Helmond als zorgzame, actieve en sociale stad en een aantal recent afgeronde Wmo pilot projecten met betrekking tot mantelzorg en de huisbezoekende professional.

Beoogde effecten/doelstellingen

Met persoonlijke ondersteuning dragen we bij aan de volgende maatschappelijke effecten die in de programmabegroting genoemd staan:

M3.1: Actieve burgers die zich inzetten voor de samenleving vormen de basis van de zorgzame stad Helmond.

M3.2: Helmonders zijn in staat zolang mogelijk zelfstandig te blijven functioneren en te participeren.

De beleidsdoelstellingen die daaruit gedestilleerd kunnen worden zijn:

- In 2010 neemt het volume aan collectief aangeboden diensten persoonlijke ondersteuning toe waardoor het individueel gebruik van diensten kan afnemen (nulmeting maart 2009; boodschappen doen=344, broodmaaltijden=486, warme maaltijden=46).
- In 2010 neemt het volume aan collectief beschikbare gemaksdiensten toe.
- In 2010 zijn dagbestedingsactiviteiten beschikbaar voor inwoners met lichte beperkingen.
- De tevredenheid bij de hulpvrager over deze collectieve diensten is in 2010 minimaal gelijk aan de tevredenheid over de individuele diensten (in klanttevredenheidsonderzoek Zorgpoort opnemen).
- In 2010 neemt het volume aan individuele diensten persoonlijke ondersteuning af (nulmeting maart 2009; boodschappen doen=344, broodmaaltijden=486, warme maaltijden=46¹) door een toename van het volume aan mantelzorgers en vrijwilligers én aan collectief aangeboden zorgdiensten.
- In 2010 neemt het volume aan collectief beschikbare gemaksdiensten toe (hulp bij administratie en klussendienst).
- Meer competente opvoeders: meer ouders leren effectief opvoedingsgedrag in de praktijk te brengen (Kavel II)

Meerwaarde persoonlijke ondersteuning

De meerwaarde van persoonlijke ondersteuning is vanuit diverse invalshoeken te duiden:

1. Optimaliseren van het inzetten en mobiliseren van de eigen kracht van burgers en hun maatschappelijke steunsystemen zoals mantelzorg, buurtcontacten, organisaties en vrijwilligerswerk.

In relatie tot de Huishoudelijke Verzorging en (ondersteunende) begeleiding streven we ernaar dat burgers minder afhankelijk hoeven zijn van professionele Wmo-zorg. Uitgangspunt hierbij is het optimaliseren van de driehoek eigen kracht van een cliënt, de maatschappelijke steunsystemen om een cliënt en de professionele Wmo-zorg. Concreet betekent dit dat we uitgaan van wat mensen wél zelf kunnen of wél zelf kunnen organiseren, al dan niet met hulp van hun omgeving voordat we overgaan tot de inzet van professionele Wmo-zorg. Dit sluit aan bij de principes van de Wet maatschappelijke ondersteuning, die uitgaat van 'warme solidariteit' (actieve burgers die zich inzetten voor elkaar en hun omgeving vormen de basis van een sociale samenleving waarin mensen zo min mogelijk terug hoeven vallen op professionele zorgsystemen) in tegenstelling tot de 'koude solidariteit' die de basis vormt voor de AWBZ (iedere burger draagt een deel van het inkomen af ten behoeve van zorg voor burgers die dit nodig hebben).

2. Optimaliseren van de inzet van professionele ondersteuning, daar waar echt geen alternatief voorhanden is.

Voor mensen die niet in staat zijn met hulp van hun omgeving te voorzien in hun hulpvraag hebben recht op compensatie vanuit de gemeente. De vorm van deze compensatie is niet wettelijk vastgelegd en mag dus zowel collectief als individueel worden geboden. Er zullen altijd mensen zijn voor wie hun omgeving of collectieve voorzieningen niet voldoende kan voorzien in hun hulpvraag. Voor deze mensen is het noodzakelijk dat er individuele en professionele zorg voorhanden is en dat deze snel en adequaat kan worden ingezet.

3. Kwaliteitsverbetering.

Huishoudelijke Verzorging is één van de voorzieningen die de gemeente ter beschikking heeft om de participatie en zelfredzaamheid van mensen te bevorderen. We streven ernaar zo min mogelijk vanuit loss voorzieningen de participatie en het welbevinden van mensen te verhogen, maar dit integraal te benaderen. Persoonlijke ondersteuning sluit naadloos aan op dit streven.

4. Rechtvaardige verdeling van de schaarse Wmo-middelen, zodat die burgers die echt professionele ondersteuning nodig hebben, dat nu en in de toekomst kunnen (blijven) ontvangen.

De Wmo-budgetten staan onder druk van de sterke mate van vergrijzing. Het Wmo-budget van de gemeente Helmond nog meer dan dat van de meeste collega-gemeenten vanwege onze hoge mate van extramuralisering. Om met de beschikbare budgetten te kunnen voorzien in de hulpvragen van onze burgers, is het nodig dat we niet langer 'AWBZ-je blijven spelen onder de Wmo'. We zullen de huishoudelijke verzorging en de (ondersteunende) begeleiding van burgers vorm moeten geven op een wijze die aansluit bij de Wmo-spelregels. Persoonlijke ondersteuning doet dat.

5. Toenemende financiële beheersing, om de toekomstige meerkosten gecontroleerd binnen de begrotingskaders te houden.

In de notitie is uitgegaan van budgettaire neutraliteit. Het is noodzakelijk de tering naar de nering te zetten en een creatieve en duurzame nieuwe aanpak te ontwikkelen die op korte termijn de begroting Huishoudelijke Verzorging in de positieve cijfers brengt en die tegelijkertijd voor burgers de garantie biedt dat er een voorzieningenniveau is dat voorziet in de huidige en toekomstige hulpvragen.

6. Sluit aan bij doel Wmo-reserve

De tekorten in de jaren 2010 en 2011 kunnen worden opgevangen binnen de huidige Wmo-reserve, die, met inachtneming van de rekeningresultaten van 2008 en 2009 op Huishoudelijke Verzorging en WVG én rekening houdend met vooralsnog tijdelijke personele uitbreiding Zorgpoort ten laste van deze reserve, voldoende ruimte biedt voor afdekking van eventuele risico's. De Wmo-reserve is gevormd met als doel de voorspelde structurele tekorten op Huishoudelijke Verzorging op te vangen.

7. Sluit aan bij opbrengsten Wmo pilots 'huisbezoekende professional' en 'mantelzorg'

Bij de vaststelling van de kadernota Wmo is besloten om ervaring op te doen door diverse zaken te onderzoeken en pilots uit te voeren. Twee van deze pilots hebben betrekking op een intensivering ten aanzien huisbezoek en zijn benoemd als 'huisbezoekende professional' en 'mantelzorg'.

Het project intensivering huisbezoekende professional had tot doel om de behoefte aan zorg op uiteenlopende terreinen in beeld te krijgen en de zorg en voorzieningen op elkaar af te stemmen zodat er op een zo efficiënt en effectief mogelijke manier gewerkt kan worden. In de praktijk betekent dit dat bij aanvragers van een voorziening, bijvoorbeeld huishoudelijke verzorging, een intake thuis plaats vond, waarbij naast op de aanvraag voor de voorziening ook de overige terreinen waarop zich mogelijk knelpunten voor doen in beeld aan de orde kwamen. Het project mantelzorg had tot doel om zich naast de klant ook te richten op de mantelzorger en de mogelijke problemen die deze ervaart en ondersteuning die mogelijk geboden kan worden om de mantelzorger te ontlasten c.q. problemen te verminderen. In de praktijk betekende dit dat bij aanvragers van een voorziening, bijvoorbeeld huishoudelijke verzorging, een intake thuis plaatsvond, waarbij ook de mantelzorger aanwezig was. Indien gewenst volgde een gesprek met de mantelzorger alleen. Uit de pilots kan worden geconcludeerd dat de werkwijze die in beide pilots is onderzocht een zinvolle aanvulling op de praktijk is gebleken. Echter, de ervaren meerwaarde van de aanpak zowel bij de cliënt als bij de mantelzorger als bij de consulent is te beperkt te noemen afgezet tegen de extra inzet.

Middelen

Hiervoor verwijzen wij u naar hoofdstuk 4 en 5 van de notitie "Persoonlijke Ondersteuning in de Helmondse Wmo. Van individuele zorgvoorzieningen naar collectieve welzijnsvoorzieningen".

Op verzoek van de commissie MOE zullen we in 2011 een financiële stand van zaken aanbieden middels de reguliere planning en control cyclus, waarin de financiële aannames geactualiseerd worden.

Draagvlak

De afgelopen maanden hebben wij op interactieve wijze aan dit proces vorm gegeven. We hebben een klankbordgroep gevormd met een aantal mensen vanuit zorgaanbieders, welzijnsorganisaties en cliëntorganisaties, waarmee we uiteindelijk tot de aanpak zijn gekomen. De aanpak is steeds getoetst bij een grote groep mensen vanuit zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, cliëntvertegenwoordigers en op informele wijze bij raadsleden. Uit alle gelederen is de reactie gekomen, dat men de voorgestelde aanpak ziet als een noodzakelijke stap om de Wmo-zorg betaalbaar te houden en ook om de Wmo-zorg in relatie tot de arbeidsmarkt duurzaam te kunnen blijven organiseren.

Daarnaast onderschrijft men dat het inderdieneffect waar wij rekening mee houden reëel is en dat ze zich kunnen vinden in een risicospreiding tussen zorgaanbieder en gemeente. Ook is men van mening dat er een groter potentieel aan vrijwilligerswerk en mantelzorg in de stad is, dan we nu benutten. Wel is voor de zorgaanbieders een voorwaarde dat de gemeente Helmond bij een nieuwe aanbesteding marktconform tarieven gaat hanteren. De formele adviesorganen is gevraagd ten behoeve van de behandeling in de commissie Samenleving een advies te formuleren met betrekking tot de notitie "Persoonlijke Ondersteuning in de Helmondse Wmo. Van individuele zorgvoorzieningen naar collectieve welzijnsvoorzieningen". Deze zijn voor u toegevoegd in de bijlage.

Ook het Ministerie van VWS heeft bijzonder positief gereageerd op de Helmondse beleidsontwikkelingen. Helaas is het bezoek van staatssecretaris Bussemaker verzet naar juni, maar wel zijn we op 17 maart bezocht door de projectleider Wmo van VWS. De positieve reactie was zowel gericht op de inhoud 'Dit was wat we bij VWS wilden zien toen we de Huishoudelijke Verzorging overhevelde naar de Wmo', maar ook op het proces 'De kracht van jullie verhaal ligt erin dat het een gezamenlijk verhaal is. Blijf bij elkaar!'.

Het advies van de commissie samenleving en de commissie middelen, ondersteuning en economie zal, na ontvangst, voor u ter inzage worden gelegd.

Burgemeester en wethouders van Helmond,
De burgemeester, De secretaris,
Drs. A.A.M. Jacobs. Mr. A.C.J.M. de Kroon.

Raadsbesluit 60
Vergadering 2 juni 2009 verbeterde exemplaar

Gemeenteraad

De raad van de gemeente Helmond;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 31 maart 2009
gelet op de bepalingen van de Gemeentewet en de Wmo;

besluit:

1. In te stemmen met de notitie “Persoonlijke Ondersteuning in de Helmondse Wmo. Van individuele zorgvoorzieningen naar collectieve welzijnsvoorzieningen”, in het bijzonder met:
 - 1.1 de overgang per 1 januari 2010 naar de nieuwe filosofie van persoonlijke ondersteuning;
 - 1.2 de beleidsdoelstellingen zoals geformuleerd in hoofdstuk 3, paragraaf 2 van de notitie;
- 2 In te stemmen met de financiële onderbouwing en de dekking voor de investeringen in de maatschappelijke steunsystemen en de voorfinanciering van het Maatschappelijk Advies Traject te vinden in de Wmo reserve en in de middelen die bij de voorjaarsnota 2008 zijn vastgelegd voor de implementatie van de Wmo-pilots.
- 3 De kwaliteitseisen op het gebied van de leveringstermijn en vervanging bij ziekteverzuim handhaven en de kosten daarvoor van 2010 t/m 2012 – in totaal € 105.850 – te dekken uit de Wmo reserve.

De raad voornoemd,
De voorzitter,

de griffier,